

## Bilaga 4: Prisbild kommunala tillköp seniorerbjudande

Prisbilden är ett underlag som efterfrågats av kommunerna under Västtrafiks pågående utredning av seniorerbjudandet. Principerna för den nya kalkylmodellen beslutades av kollektivtrafiknämnden den 7 december 2022. Den nya kalkylmodellen för seniorerbjudandet baseras enligt beslutet på resandet med respektive kommuns seniorbiljett samt nettokostnaden per resa, med beaktande av Västtrafiks totala självfinansieringsgrad. Eftersom Västra Götalandsregionen ansvarar för Västtrafiks ekonomi ingår kalkylmodellen och prisbilden inte i dialogen.

Det är inte beslutat vilka alternativ gällande till exempel åldersvillkor som kommer finnas i det nya seniorerbjudandet, se *Underlag för dialog. Projektet "Utreda och implementera nytt seniorerbjudande" februari 2023*.

### Om kalkylmodellen

Den nya kalkylmodellen utgår från två parametrar:

- Antal resor med seniorbiljett
- Pris per resa

Antalet resor multiplicerat med pris per resa ger kommunens årliga kostnad för seniorerbjudandet. Kommande års kostnad beräknas med en fördröjning på två år, till exempel utgör resor och kostnader 2022 bas för 2024. Det innebär en förutsägbarhet för kommunerna, som under första kvartalet innevarande år kommer kunna få kostnaden för nästkommande år.

Den årliga kostnaden påverkas huvudsakligen av resandeförändring och kostnadsutveckling. Kostnaden faktureras månadsvis i förväg. Den regleras inte efter utfall, med undantag för när en kommun inför eller förändrar giltigheten för sitt seniorerbjudande. I dessa fall faktureras kommunen en estimerad kostnad som sedan regleras efter faktiskt utfall.

### Pris per resa

Priset per resa räknas fram genom att Västtrafiks totala kostnader, med beaktande av självfinansieringsgraden, divideras med samtliga resor inom Västtrafiks trafikområde (oavsett biljett). Att hänsyn tas till självfinansieringsgraden innebär att kostnaderna som används i beräkningarna motsvarar den andel av Västtrafiks kostnader som täcks av biljettintäkter från resenärer.

Priset per resa rabatteras vid ett erbjudande i lågtrafik, utifrån andel tidtabellskilometer i respektive tidsspänn. Pris per resa i en zon med år 2022 som bas är 10,79 kr för ett erbjudande giltigt i lågtrafik och 12,81 kr för ett erbjudande giltigt dygnet runt.

### Lägsta årlig kostnad

I den nya kalkylmodellen finns en lägsta årlig kostnad per kommun och år på 75 000 kr. Det är en kostnadsminiminivå för att täcka Västtrafiks administration och kostnader för att tillhandahålla seniorerbjudandet. Västtrafik har fasta kostnader för erbjudandet oberoende av seniorernas resande, till exempel för personal, erbjudandeutskick, material och system. Om kommunens seniorer reser så mycket att kostnaden för resandet överstiger 75 000 kr är det bara den faktiska kostnaden för resandet som faktureras kommunen.

## Fiktiva exempel på kostnadsberäkningar

Nedanstående exempel har tagits fram för att illustrera hur kalkylmodellen fungerar.

*Exempel 1:* Med kommun X:s seniorbiljett, giltig i lågtrafik, gjordes år 2022 totalt 100 000 resor. Priset per resa med 2022 som bas är 10,79 kr vid giltighet i lågtrafik. För sitt seniorerbjudande 2024 betalar kommun X alltså  $100\,000 \times 10,79 \text{ kr} = 1\,079\,000 \text{ kr}$ .

*Exempel 2:* Med kommun Y:s seniorbiljett, giltig dygnet runt, gjordes år 2022 totalt 5 000 resor. Priset per resa med 2022 som bas är 12,81 kr vid giltighet dygnet runt. För seniorerbjudandet 2024 blir kostnaden för resandet med kommun Y:s seniorbiljett  $5\,000 \times 12,81 \text{ kr} = 64\,050 \text{ kr}$ . Resandet kommer inte upp i den lägsta årliga kostnaden för seniorerbjudandet, som är 75 000 kr. Det innebär att kommun Y:s kostnad för seniorerbjudandet 2024 justeras upp till den lägsta årliga kostnaden och blir totalt 75 000 kr.

## Prisindikation åldersvillkor

Västtrafik har bara underlag för seniorernas resande med seniorbiljett i de kommuner som har ett seniorerbjudande och då för det åldersvillkor kommunen erbjuder idag. Prisindikationen för andra åldersvillkor bedöms vara osäker, då den behövt baseras på ett uppskattat genomsnitt i antal resor per folkbokförd senior. Sannolikt påverkas resandet av ålder och minskar vid högre ålder.

## Prisindikation dygnet runt/lågtrafik

På grund av kapacitetsproblem kan kommunerna Borås, Göteborg, Mölndal och Partille endast välja ett seniorerbjudande giltigt i lågtrafik (beslutat av kollektivtrafikenämnden den 7 december 2022). För dessa kommuner finns inte någon prisindikation för giltighet dygnet runt.

Övriga kommuner föreslås kunna välja mellan giltighet dygnet runt och lågtrafik. Prisindikation för lågtrafik saknas dock för dessa kommuner, eftersom ingen av kommunerna har ett erbjudande giltigt i lågtrafik idag. Det finns därmed inte något resandeunderlag för ett erbjudande i lågtrafik i dessa kommuner. Vid ett erbjudande i lågtrafik rabatteras priset per resa, men sannolikt förändras även antalet resor vilket påverkar totalkostnaden för erbjudandet.

## Prisindikation giltighet i flera zoner

Det är ännu inte beslutat om det ska vara möjligt för kommunerna att göra tillköp med giltighet i flera zoner. Eftersom det idag inte finns några seniorbiljetter med giltighet i fler än en zon så finns det inget resandeunderlag för ett sådant erbjudande. I zon A är det på grund av kapacitetsproblem endast möjligt att erbjuda lågtrafik (med undantag för Öckerö kommun, se *Underlag för dialog. Projektet "Utreda och implementera nytt seniorerbjudande" februari 2023*).

Då det inte går att veta var senioren stiger av längs linjer som går i flera zoner, baseras prissättningen för ett flerzonserbjudande på pris per resa i en zon och räknas upp baserat på den procentuella prisökningen mellan en och två zoner för periodbiljetter i Västtrafiks ordinarie sortiment. Priset per resa ökar med 50 % för samtliga resor vid tillägg av ytterligare en zon med samma tidsgiltighet, och med 100 % vid tillägg av två zoner.

I nedanstående exempel har pris per resa med år 2022 som bas använts.

*Exempel 1:* En kommun med giltighet dygnet runt betalar 12,81 kr per resa för en zon. Vid tillägg av en zon, med giltighet dygnet runt i tillkommande zon, blir priset per resa  $12,81 \text{ kr} + (12,81 \text{ kr} \times 50 \%) = 19,22 \text{ kr}$ . En ökning med 50 %.

*Exempel 2:* En kommun med giltighet i lågtrafik betalar 10,79 kr per resa för en zon. Vid tillägg av två zoner, med giltighet i lågtrafik i tillkommande zoner, blir priset per resa 10,79 kr + (10,79 kr x 50 %) + (10,79 kr x 50 %) = 21,58 kr. En ökning med 100 %.

Utöver det högre priset per resa kommer antalet resor sannolikt att öka vid ett erbjudande giltigt i flera zoner, olika mycket beroende på kommun, vilket ytterligare ökar kommunens kostnad för seniorerbjudandet.

## Prisbild

Samtliga prisindikationer på sida 4 är med år 2022 som bas och gäller för giltighet i en zon. Prisindikationerna ges för giltighet i lågtrafik (LT) för Borås, Göteborg, Mölndal och Partille. För övriga kommuner är prisindikationen för giltighet dygnet runt. För de kommuner som har haft sitt nuvarande seniorerbjudande under hela 2022 är priset som anges för nuvarande åldersvillkor kommunens årskostnad för samma giltighet, om det nya seniorerbjudandet skulle införas 1 januari 2024. Prisindikationen för andra åldersvillkor än det kommunen har idag är osäker. För kommuner som inte har ett seniorerbjudande eller inte har haft det under hela år 2022 är indikationen osäker för samtliga åldersvillkor (kursiva kommuner).

Kommuner som vill ta höjd för det nya seniorerbjudandet i budget för 2024 kan använda prisindikationen som underlag. Det är dock viktigt att ha med sig att det ännu inte fattats beslut om utformningen av det nya seniorerbjudandet eller när det kommer att införas. Det nya seniorerbjudandet väntas kunna införas under 2024.

## Dokumenthistorik

| Version | Datum      | Kommentar                   |
|---------|------------|-----------------------------|
| 1.0     | 2023-02-28 | Första versionen fastställd |

| Kommun        | Prisindikation<br>65 år (tkr) | Prisindikation<br>70 år (tkr) | Prisindikation<br>75 år (tkr) |
|---------------|-------------------------------|-------------------------------|-------------------------------|
| Ale           | 1 953                         | 1 487                         | 987                           |
| Alingsås      | 1 941                         | 1 459                         | 967                           |
| Bengtstors    | 225                           | 174                           | 112                           |
| Bollebygd     | 174                           | 127                           | 82                            |
| Borås (LT)    | 13 955                        | 10 499                        | 7 080                         |
| Dals-Ed       | 176                           | 138                           | 93                            |
| Essunga       | 75                            | 75                            | 75                            |
| Falköping     | 1 777                         | 1 324                         | 896                           |
| Färgelanda    | 112                           | 81                            | 75                            |
| Grästorp      | 198                           | 148                           | 94                            |
| Gullspång     | 75                            | 75                            | 75                            |
| Göteborg (LT) | 186 123                       | 133 915                       | 86 206                        |
| Götene        | 205                           | 150                           | 97                            |
| Herrljunga    | 312                           | 230                           | 149                           |
| Hjo           | 219                           | 164                           | 106                           |
| Härryda       | 2 475                         | 1 836                         | 1 207                         |
| Karlsborg     | 206                           | 159                           | 105                           |
| Kungsbacka    | 3 024                         | 2 312                         | 1 567                         |
| Kungälv       | 2 808                         | 2 135                         | 1 461                         |
| Lerum         | 1 707                         | 1 303                         | 899                           |
| Lidköping     | 2 609                         | 1 983                         | 1 335                         |
| Lilla Edet    | 382                           | 275                           | 176                           |
| Lysekil       | 705                           | 526                           | 347                           |
| Mariestad     | 1 239                         | 952                           | 648                           |
| Mark          | 866                           | 639                           | 421                           |
| Mellerud      | 169                           | 126                           | 84                            |
| Munkedal      | 222                           | 166                           | 112                           |
| Mölnådal (LT) | 8 117                         | 5 966                         | 3 919                         |
| Orust         | 623                           | 464                           | 302                           |
| Partille (LT) | 6 891                         | 5 087                         | 3 375                         |
| Skara         | 559                           | 423                           | 278                           |
| Skövde        | 4 978                         | 3 701                         | 2 459                         |
| Sotenäs       | 239                           | 174                           | 109                           |
| Stenungsund   | 1 314                         | 997                           | 674                           |
| Strömstad     | 194                           | 145                           | 93                            |
| Svenljunga    | 182                           | 135                           | 84                            |
| Tanum         | 168                           | 124                           | 79                            |
| Tibro         | 263                           | 201                           | 136                           |
| Tidaholm      | 142                           | 107                           | 75                            |
| Tjörn         | 1 019                         | 756                           | 468                           |
| Tranemo       | 269                           | 201                           | 128                           |
| Trollhättan   | 6 958                         | 5 183                         | 3 458                         |
| Töreboda      | 130                           | 95                            | 75                            |
| Uddevalla     | 5 368                         | 3 968                         | 2 698                         |
| Ulricehamn    | 584                           | 436                           | 291                           |
| Vara          | 165                           | 120                           | 79                            |
| Vårgårda      | 101                           | 75                            | 75                            |
| Vänersborg    | 2 120                         | 1 602                         | 1 082                         |
| Åmål          | 162                           | 123                           | 84                            |
| Öckerö        | 858                           | 646                           | 421                           |